

BÜYÜYEN İŞSİZLİK, KÜÇÜLEN...

Kemal Ulusaler-Elektrik Mühendisi-EMO Enerji Çalışma Grubu Üyesi

Elektrik Mühendisleri Odası 2009 yılında önemli bir çalışma gerçekleştirdi. Öncelikle bu çalışmayı gündemine alan EMO Yönetim Kurulu'na ve bu çalışmada emeği geçen Oda emekçilerine teşekkür etmek gerekir. "Küresel Krizin Etkileri: EMO Üyelerinin İstihdamı Araştırması" adını taşıyan bu çalışma yalnız istihdam araştırması yapmakla kalmıyor, aynı zamanda adından da anlaşılacağı üzere küresel krizin EMO üyeleri üzerindeki tahribatını da ortaya koyuyor. Araştırmanın tamamına Ocak 2010 tarihinde basılıp kamuoyuna sunulan kitaptan ulaşılabilir. Dolayısıyla bu yazıda bu araştırmanın verilerini tekrardan öteye istihdam ve işsizlik sorununa daha geniş bir pencereden bakarak bir çerçeve çizmek hedeflenmiştir.

Adını andığımız araştırmanın belki de en çarpıcı sonuçlarından biri; vasıflı iş gücü içerisinde önemli bir altyapıya sahip ve birikimli bir kesim olan mühendis kesiminde bile kendini yüzde 31.3 gibi yüksek bir oranda gösteren "geleceğe güvensizlik" duyma durumudur. Bir toplum düşünün ki en donanımlı kesiminin bile neredeyse üçte biri geleceğine güven duymamaktadır. Varın gerisini siz düşünün. Peki, bu güvensizlik ne gibi sonuçlar doğurur? Elbette psikolog ve toplum bilimci değiliz, ancak böylesi bir gerçeğin olduğu bir toplumda herkes şapkayı önüne koyup düşünmelidir.

Elektrik Mühendisleri Odası söz konusu çalışmayı kamuoyuna sunduğu Ocak ayından iki ay sonra, Mart ayında Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) istihdam ve işsizliğe ilişkin ve-

rileri açıkladı. Bu verilere göre, Türkiye genelinde tarım dışı işsizlik yüzde 16.6. Bir başka deyişle, 3 milyon 361 bin kişi işsiz. Çalışma yaşamı içerisinde yer alan sendikacılar, araştırmacılar ve yazarlara göre ise bu rakamlar çok daha yüksektir. Zira eksik istihdam ve kırsal kesimde dönemsel istihdam koşulları bu verilerde dikkate alınmamaktadır. Bu tablo içerisinde özellikle göze çarpan, EMO araştırmasında üyelerine dönük %19 olan, TÜİK verilerine göre

genelde yüzde 24.1 olan genç nüfus işsizliğidir. İş gücüne her yıl 900 bin yeni katılan gencin olduğu gerçeği de dikkate alınırsa durumun bir hayli vahim olduğu görülmektedir.

Özellikle bir ülkenin çalışan emekçi kesimi için işsizlik büyük bir sorundur. Belli oranlarda küçük esnaf için de bu durum sorun yaratmaktadır. Ancak kapitalistler için aynı şeyleri söylemek olanaklı değildir. F.Engels'in, İngiliz

tere'de Emekçi Sınıfın Durumu adlı yapıtındaki; "ücretleri baskılamak, işçileri ve işsizleri kontrol altında tutmak için, onlar arasında yıkıcı bir rekabet yaratmak için kapitalistlerin her zaman işsize ihtiyacı bulunmaktadır. Çünkü, işsiz ile işçi arasındaki rekabet burjuvazinin proleterya karşı en keskin silahıdır" sözleri, üzerinden yüz otuz yıl da geçse tazeliğini korumaktadır. Aşırı üretim yıllarında tüketime yönlendirilecek ücretlilere ihtiyaç duysa da bu durum geçici olup, kapitalist bu gibi durumlarda sırtını devlete dayayıp sermaye aktarımını devlet üzerinden karşılayarak kriz dönemini aşmak eğilimindedir.

Türkiye'de İstihdam Sorunu ve Mevcut Durum:

Fıkra bu ya, bir tıp kongresinde hekimler tıpta gerçekleştirdikleri son gelişmeleri anlatmakta imişler. İngiliz cerrah kürsüden, bir patlama sonucu ölen bir vatandaşlarının tek bir parmağından yarattıkları insandan övgü ile bahsedip;

"Öyle bir insan yarattık ki yaptığı işler elli kişilikti ve bu nedenle elli kişi işsiz kaldı."

Kürsüyü Alman tıp adamı almış ve;

"Biz öyle bir iş yaptık ki tek bir saç telinden bir klon yarattık, yüz kişinin yaptığı işi yaptı. Tabii yüz kişi de onun yüzünden işsiz kaldı."

Ve nihayet kürsüye Türk cerrah çıkmış;

"Siz var olan, elle tutulur şeylerden insan klonlamışsınız. Biz daha zor olanı yaptık. Bir tıp bulduk. Onu aldık, ete kemiğe büründürdük. Bu yarattığımız o kadar çok çalıştı ki başımıza geçti ve 3 milyon 361 bin kişiyi işsiz bıraktı. Üstelik dur durak bilmiyor. Durmak yok yola devam deyip TEKEL işçilerinden, TARIŞ işçilerine, şeker işçilerinden, çay işçilerine ve de binlerce tarım emekçisinin işine gözünü dikmiş durumda."

Bazen fıkralar gerçekle örtüşür. "Öyle bir hayat örülüyor ki şaka gibi" deriz bazen. Yukarıdaki ara başlığın altını doldururken değineceğimiz konular aslında kara mizah türüne pek ala altlık da oluşturabilir. Bu gün kime sorsanız beğenmiyorum, onaylamıyorum diyeceği, binlercemizin değiştirmek istediği, 12 Eylül Anayasası'nda bile mevcut devlet erkinin yöneticilerine görevler verilmiştir. Örneğin mevcut Anayasa'nın 49. Maddesi; "Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır" der.

TEKEL işçileri başta olmak üzere otuz binden fazla insanı esnek çalıştırmaya ve sonrasında da işsizliğe mahkum eden bir Hükümet ve Başbakan, bırakın tedbir almayı tam aksini yapmıyor mu?

Bir Milli Eğitim Bakanlığı düşünün, 350 bin öğretmenine iş yaratma olanağı varken bunu gerçekleştiriyor.

Bir Hükümet düşünün, küresel kapitalizmin taşeronluğuna soyunup, neoliberal politikaları uygulayarak özelleştirmelerle işsizler ordusuna yeni işsizler katıyor.

Bir Başbakan düşünün, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek için tedbirler almak şöyle dursun tam tersine eğitimde, sağlıkta, yerel yönetim hizmetlerinde özelleştirme uygulamalarıyla yoksulluğa yoksulluk katıyor.

İşsizliğin nedenlerinden biri de nüfus artışıdır. Nüfus artışını aşağı çekerseniz işsizliği de aşağı çekersiniz. Elbette ki bu Başbakan'ın dediği gibi; "en az üç-beş çocuk yapın!" söylemiyle olmaz.

İşsizliğin nedenlerinden biri, tarımı geliştirmek, hayvancılığı geliştirmekten geçer. Kırsal nüfusa emeğinin karşılığını alacağı ortamı yaratırsanız, kırdan kente göçü, dolayısıyla işsizliği de önlemiş olursunuz. Kent varoşlarına yerleşenleri oy deposu olarak görüp, yandaş cemaatler üzerinden, sadaka kültürü yaratarak göçü teşvik etmek işsizliği önlemez, artırır.

OECD ortalamalarının altında verimlilik oranları ile çalışan bir sanayiye sahipseniz ve bunu aşma yolunda, tercihinizi ve de tedbirinizi teknolojiye yatırım yerine, ilk elde işçi çıkarmaktan yana kullanırsanız işsizlik azalmaz, artar.

Bu günlerde yeni Anayasa değişikliklerinden söz edenler önce mevcut Anayasa'nın asgari gereklerini yerine getirmelidirler. Ancak bizatihi kendisi kapitalizmin neoliberal politikalarını uygulama aracı olan hükümetten emekçiler lehine önlemler beklemek abesle iştigal bir durumdur. Zira esnek çalışma/çalıştırma, piyasalaştırma, özelleştirme, sosyal devlet anlayışının terk edilmesi, uluslararası sermaye lehine biçimlendirilen uluslararası anlaşmalar, Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Bankası (DB) müdahaleleri için, küresel kapitalizmin yeni yapılanmasında mevcut hükümet ve devlet yapısı olmazsa olmaz bir ihtiyaçtır. Bu gün AKP Hükümeti ve Parlamento da bu ihtiyaca yanıt vermeye çalışan birer aracı kurumdan öte bir şey değildirler.

İstihdam yaratmak, işsizliğe çözüm gibi daha pek çok sorunun temelden çözümü öncelikle bir devlet politikası olan mevcut anlayışın terk edilmesinden geçmektedir. ◀